

המרכז למורשת המודיעין (מל"מ)
מרכז המידע למודיעין ולטרור

חדשות הסכסוך הישראלי פלסטיני (1-15 יולי 2005)

המציאות...: ארגוני הטרור ובמרכזם "הג'יהאד האסלאמי בפלסטין" ממשיכים להפר את ה"רגיעה" ללא ניסיונות מנע אפקטיביים מצד ה"רשות". ההסלמה בפיגועים גוברת ככל שמתקרב מועד ההינתקות.

בצילום: זירת הפיגוע לאחר פיגוע ההתאבדות בסמוך ל"קניון השרון" בנתניה ("אל ג'זירה", 12.07.2005).

החזון: הפסקת הפיגועים וחזרה להידברות ישראלית פלסטינית.

מאפייני הפיגועים במחצית הראשונה של חודש יולי

▪ המחצית הראשונה של יולי התאפיינה בעלייה הן במספר הפיגועים והן במידת קטלניותם. ארגון "הג'האד האסלאמי בפלסטין", הנשלט מדמשק והממומן ע"י איראן, ממשיך להוביל את הניסיונות לשים קץ ל"רגיעה" אך שותפים להם גם ה"פת"ח והחמא"ס. השבוע מצא הדבר ביטויו בפעולת ההתאבדות ב"קניון השרון" בנתניה ובניסיון לפוצץ מכונית תופת ביישוב שבי שומרון שממערב לשכם ובירי רקטות מסיבי לעבר ישובי רצועת עזה והנגב המערבי. מגמת הפיגועים נמצאת בעלייה מתמדת ככל שמתקרב מועד ההינתקות.

▪ בשבועיים האחרונים נרשם שיא במספר הפיגועים, שבוצעו נגד אזרחים ישראלים וחיילי צה"ל, מאז ועידת שרם אלשיח' ובמסגרת זאת:

א. בוצע פיגוע התאבדות ב"קניון השרון" בנתניה, שגרם ל-5 הרוגים ולכ-50 פצועים. זהו פיגוע ההתאבדות השני המתבצע בתחומי "הקו הירוק" מאז תחילת ה"רגיעה" (הפיגוע הקודם בוצע במועדון "סטייג'י" בת"א).

ב. חלה עליה במספר אירועי ירי פצצות מרגמה וטילי "קסאם" לעבר ישובים ישראליים ברצועה ובקרבת הרצועה. סה"כ זוהו 157 נפילות של רקטות ופצצות מרגמה בישובים הישראליים בגוש קטיף ו-15 נפילות בשדרות ובנגב המערבי¹ (לעומת 64 במחצית השנייה של חודש יוני).

שרידי רקטה שנורתה לעבר שדרות

ג. חלה עליה במספר הניסיונות לפגוע בכוחות צה"ל ובאזרחים באמצעות מטעני חבלה. במהלך השבועיים החולפים נחשפו או התפוצצו 9 מטענים (שגרמו ל-3 פצועים) לעומת 2 מטענים במחצית השנייה של יוני.

¹ המספרים הינם מינימאליים ומבוססים על נתונים ראשוניים בלבד. סביר שהמספר גדול עוד יותר.

ד. חלה עליה במספר אירועי הירי מנשק קל. במחצית הראשונה של יולי נרשמו 100 אירועים של ירי מנשק קל לעבר אזרחים וכוחות הביטחון ואזרחים לעומת 71 אירועים במחצית השנייה של יוני.

■ כל ארגוני הטרור הבולטים נטלו אחריות לפיגועים. ארגון הטרור המוביל בביצוע הפיגועים מאז ועידת שרם אלשיח' עדיין נותר פת"ח (כ-45% מכלל הפיגועים). במקום השני עלה "הג'האד האסלאמי בפלסטין" (30%). במקום השלישי נמצא חמא"ס (כ-22%). מהזוית של קטלניות הפיגועים נמצא "הג'האד האסלאמי בפלסטין" במקום הראשון עקב פעולת ההתאבדות שביצע. ניכר כי ארגון זה עושה מאמצים לביצוע "פיגועי איכות" רבי נפגעים שיטרפדו את ה"רגיעה" ואולי גם ישבשו את ההתנתקות.

■ **במישור הפומבי** ממשיכים ארגוני הטרור להצהיר על המשך מחויבותם ל"רגיעה", ולהציג את פעולות הטרור כתגובות למעשיה של ישראל. אולם **בפועל** הם ממשיכים **בהפרה שיטתית ויזומה** של ה"רגיעה". הטענות כאילו הפיגועים שהם מבצעים באים בתגובה לפעולות ישראל הינן **טענות כזב**, שנועדו לתת לגיטימציה להפרות ה"רגיעה". "הרשות הפלסטינית" מודעת לכך היטב ולאחרונה אף הזהיר מזכיר הממשלה את האחראים לטרור כי "סבלנות ההנהגה הפלסטינית החלה לפקוע" וכי "הרשות" תנקוט "צעדים תקיפים" נגד "מפרי הקונצנזוס הלאומי" ומחוללי האנרכיה ("אלחיאת אלג'דידה", 14.7.2005).

▪ למרות עניינה המובהק של "הרשות הפלסטינית" בהמשך קיום ה"רגיעה", ולמרות הצהרותיה כי קיום ה"רגיעה" הינו אינטרס פלסטיני והצהרותיה הפומביות כלפי ארגוני הטרור, היא ממשיכה להפגין אוזלת יד מול ארגוני הטרור. "הרשות" ומנגנוני הביטחון הפלסטיניים אינם פועלים באופן שיטתי נגד ארגוני הטרור כדי לכפות את קיום ה"רגיעה" ולמנוע פיגועים. פעילותם הינה ספוראדית וסלקטיבית והיא מתבצעת בעיקר בתחומים שאינם כרוכים בעימות ישיר עם ארגוני הטרור (פעילות נגד מנהרות; מעצרים מזדמנים; חשיפות אמצעי לחימה; פירוק מטענים).

אירועים בולטים במחצית הראשונה של יולי

• **מתקפת ירי של טילי "קסאם" ופצצות מרגמה לעבר ישובים ישראליים בנגב המערבי וברצועת עזה (14-15 יולי):** במהלך הירי, כתוצאה מפגיעה ישירה בבית מגורים, נהרגה אזרחית במושב נתיב העשרה (צפונית לרצועת עזה) ואזרח נוסף נפצע. ה"חמא"ס/"גדודי עז אלדין אלקסאם" ו"פת"ח/"גדודי חללי אלאקצא" נטלו אחריות לביצוע הירי, שהוצג כתגובה להריגת פעיל מבצעי של "פת"ח" בשכם. בתגובה תקפו מסוקי צה"ל ארבעה יעדים של ה"חמא"ס" בעזה, דיר אלבלח וח'אן יונס. צה"ל גם ביתר את הרצועה לשלושה חלקים על מנת למנוע מעבר פעילי טרור ואמצעי חבלה. ירי הרקטות נמשך גם בבוקר ה-15 יולי לעבר שטח ישראל וישובים ישראליים ברצועה. כמה רקטות נורו לעבר שדרות ואחת מהם פגעה בבית הספר המקיף וגרמה לנזק.

• **פיגוע התאבדות בנתניה (12 ביולי):** מחבל מתאבד פוצץ עצמו במעבר חצייה סמוך ל"קניון השרון" בנתניה. כוונתו המקורית הייתה כנראה להתפוצץ בקניון עצמו אך ברגע האחרון הוא נרתע מכך (יתכן בשל האבטחה שבכניסה לקניון). כתוצאה מהפיצוץ נהרגו חמישה אזרחים ונפצעו כ-50. המחבל המתאבד הוא אחמד סמיח ח'ליל, בן 18 תלמיד תיכון שזה עתה סיים לימודיו, כנראה מהכפר עתיל שמצפון לטול כרם. מאחורי פיגוע זה עמדה התשתית המבצעית של "הג'האד האסלאמי בפלסטין" באזור טול כרם²

המחבל שביצע פיגוע התאבדות בנתניה מקריא את צוואתו לפני צאתו לפעולה (טלויזית "אלג'זירה", 12.7.2005)

² פרטים על הפיגוע בנתניה ועל ארגון "הג'האד האסלאמי בפלסטין" ראה לקט מידע מה-13.07.05: "במסגרת מאמציו לטרפד את ה'רגיעה' ביצע ארגון 'הג'האד האסלאמי בפלסטין', המופעל מדמשק, פיגוע הרג המוני מנתניה באמצעות מחבל מתאבד וניסיון פיגוע בישוב שבי שומרון שממערב לשכם" (12 יולי 2005).

- **ניסיון לפיצוץ מכונית תופת בישוב שבי שומרון (12 ביולי):** מכונית תופת פרצה את שער הישוב שבי שומרון (מערבית לשכם) כשעה לפני הפיגוע בנתניה. במכונית היו שלושה בלוני גז ומערכת הפעלה סלולארית. המכונית התפוצצה, ככל הנראה כתוצאה מתקלה, סמוך לגן הילדים שבישוב. כתוצאה מהפיצוץ נפצע המחבל נהג המכונית. את הפיגוע ביצע מחבל ככל הנראה מהכפר עתיל, שבנפת טול כרם. המחבל טען כי נקשר לרכב ע"י שני פלסטינים (כנראה משום שנחשד על ידם כמשתף פעולה). גם מאחורי פיגוע זה עמדה התשתית המבצעית של "הג'האד האסלאמי בפלסטיין" באזור **טול כרם**.
- **כניסת כוחות צה"ל לטול כרם (13 ביולי):** בעקבות האירועים בנתניה ובשבי שומרון נכנסו כוחות צה"ל לעיר טול כרם, שהועברה לאחריות הביטחונית של "הרשות הפלסטינית" ב-24 במרץ 2005. כוחות צה"ל פועלים בעיר נגד גורמי הטרור בדגש על "הג'האד האסלאמי בפלסטיין". במהלך כניסת הכוחות לעיר נפתחה לעברם אש על ידי מספר חמושים. כתוצאה מהירי נפצעו שני חיילי צה"ל באורח קל. בנוסף לכך הוטל סגר כללי על שטחי יהודה ושומרון.
- **סיכול ניסיון חדירה לישוב מורג בגוש קטיף (5 ביולי):** חוליית מחבלים, שככל הנראה תכננה לבצע פיגוע בישוב מורג, הופתעה ע"י כח צה"ל שנע סמוך לישוב ופתחה לעברו באש. הכוח השיב באש. במהלך חילופי האש נהרג אחד המחבלים ומחבל נוסף נפצע. ארגון "הג'האד האסלאמי בפלסטיין" נטל אחריות לפיגוע.

חדשות ההתנתקות

כללי

1. **בצד הישראלי** ההכנות להינתקות החלו להיכנס להילוך גבוה. ב-13 ביולי, 32 ימים לפני מועד ההינתקות, הוכרזה הרצועה כשטח צבאי סגור ונסגרה ע"י צה"ל לכניסת ישראלים שאינם מתגוררים באזור. ההחלטה התקבלה בתום התייעצות שנערכה בלשכת ראש הממשלה בהשתתפות ראשי מערכת הביטחון. תושבי גוש קטיף הגיבו על כך בכעס והתעמתו עם שוטרים וחיילים שדרשו מהם להציג אשורי כניסה בכניסה לרצועה.

מפת המחסומים בכניסה לרצועה (באדיבות "מעריב")

2. **ובצד הפלסטיני** - בעוד שארגוני הטרור, בהובלת "הג'האד האסלאמי בפלסטין", מגבירים את היקף ("איכות") פעולות הטרור, ניכרת פעלתנות רבה של "הרשות הפלסטינית", ושל אבו מאזן באופן אישי, שמטרתה לנסות ולהבטיח ביצוע שקט של ההינתקות וקבלה מסודרת של השליטה על השטחים שתפנה ישראל. בעקבות הפיגוע בנתניה עומד אבו מאזן להגיע לרצועה ולקיים פגישות עם הנהגות ארגוני הטרור על מנת "לדון במצב ובסכנה שמהווה הפעולה בנתניה על הסכם הרגיעה ועל הנסיגה הישראלית

מרצועת עזה" (אתר האינטרנט "פאלמדיה", 13.7.2005 המצטט דובר של אבו מאזן).

3. במסגרת זו יצאו לאחרונה אבו מאזן ודוברים בכירים ב"רשות" בהצהרות לגבי עניינה של ה"רשות" בהעברה מסודרת של השטח שיתפנה, תוך הבעת אופטימיות לגבי סיכויי יכולתה של ה"רשות" להבטיח שקט בעת ההתנתקות. כך למשל, משנשאל אבו מאזן האם תחול הידרדרות במצב הביטחוני בעת ההתנתקות השיב: "אנו מכינים את עצמנו... **אנו הכנו כוח פלסטיני על מנת שישתלט על המוצבים**, ועל המבנים והמוסדות שמהם ייסוג הצבא הישראלי, על מנת שלא תתבצענה התקפות נגדם [נגד הישראלים]. שכן זהו רכוש של העם הפלסטיני, ולא נאפשר לאיש לזלזל בו, **גם אם הדבר יצריך שימוש בכוח**" (ראיון לערוץ הטלוויזיה של דבי, 10 ביולי, מתוך אתר האינטרנט "Paltoday").

4. **אולם חולשת ה"רשות", חוסר האונים שהיא מגלה כלפי ארגוני הטרור והעדר הרצון שלה להתעמת עימם ולכפות מרותה עליהם – כל אלה מעמידים בסימן שאלה את סיכויי מימושן של ההצהרות האופטימיות.** הדבר הומחש היטב **במתקפת הירי המאסיבית לעבר ישובים ישראליים ערב הגעתו של אבו מאזן לרצועה.** ביטוי לכך ניתן לראות גם **בביקורו של אבו מאזן בדמשק (7 ביולי) ופגישותיו עם בשאר אסד ועם ראשי הנהגת "החופ"** של החמא"ס וה"ג'האד האסלאמי בפלסטין". אם קיווה אבו מאזן לרתום את ראשי ארגוני הטרור ולהשיג את ברכת המשטר הסורי להפסקת הטרור ולהקפדה על קיום ה"רגיעה", הרי שהתאכזב. פיגוע ההתאבדות של ה"ג'האד האסלאמי" בנתניה והפיגוע שנכשל בשבי ציון, **המחישו כי בשטח לא הניב ביקורו של אבו מאזן בדמשק תוצאות של ממש.**

הידברות לקראת ההתנתקות: פגישה בין שר הביטחון שאול מופז לבין שר הפנים הפלסטיני נצר יוסף

5. על פי כתבה של זאב שיף ("הארץ", 10.07.2005) הגיעו שר הביטחון שאול מופז ושר הפנים הפלסטיני הגנרל נצר יוסף להסכמות בדבר מהלכים צבאיים

בעת ההתנתקות. שר הפנים נצר יוסף התחייב להכניס כוחות פלסטינים חמושים שייצרו חיץ בין ההתנחלויות הישראליות לבין השטח הבנוי של ח'אן יונס, שממנו נורו בעבר פצצות מרגמה ורקטות לעבר יעדים ישראליים. נצר יוסף התחייב גם לפעול למניעת מקרי ביזה המוניים ביישובי גוש קטיף שיפנו.

6. נמסר כי התאום בין שני הצדדים מתמקד בשלב זה בפעולות הקשורות ביישום ההתנתקות, ולא בנושאים העקרוניים שיועלו לאחריה כגון מעבר פלסטינים בין עזה לגדה או עתידו של ציר "פלדלפי". לפלסטינים הובהר כי אם החמא"ס או ארגוני טרור אחרים יפתחו באש בעת הפינוי לעבר יישובי גוש קטיף או לעבר חיילים יגיב צה"ל בתקיפות ויתפוס אזורים שולטים ברצועה.

הידברות לקראת ההתנתקות: פגישה בין האלוף משלב לבין מחמד דחלאן

7. ב-10 ביולי התקיימה פגישה במעבר ארז בין מתאם הפעולות בשטחים האלוף יוסף משלב לבין מחמד דחלאן, הממונה על המשרד לעניינים אזרחיים ב"רשות הפלסטינית". במוקד פגישתם עמדו סוגיות דו-צדדיות הנובעות מההינתקות. התקשורת הפלסטינית ודוברים של ה"רשות" הביעו קורת רוח מהסיכומים שהושגו בפגישה והביעו עניינם שימשך התאום הרצוף בין שני הצדדים בסוגיית ההתנתקות.

8. על פי ראיון שהעניק מחמד דחלאן לבטאון ה"רשות" "אלחיאת אלג'ידדה" (10 ביולי) הושגו בפגישה הסיכומים הבאים :-

א. מעבר קרני ומסוף רפיח לא יסגרו במהלך ההתנתקות על מנת לאפשר כניסת תושבים לרצועה.

ב. מעבר ארז ייסגר באופן זמני במהלך ההתנתקות.

ג. יתאפשר לתושבי יהודה ושומרון השוהים ברצועה לצאת לירדן ולחזור ליהודה ושומרון.

ד. תועלה מכסת הפועלים המועסקים בישראל.

ה. תוסרנה מגבלות תנועה שהוטלו על דיפלומטים ומשלחות דיפלומטיות ברצועה.

9. ל"רשות הפלסטינית" ולאוכלוסיה הפלסטינית עניין מובהק בהפעלה מסודרת של המעברים במהלך ההתנתקות ולאחריה. ראש הממשלה הפלסטיני אבו עלא הדגיש כי עיקר דאגתה של "הרשות" הינו להבטיח, ש"הרצועה לא תהפוך לכלא" וליישם את הקמת המעבר הבטוח מהרצועה לגדה ("אלאיאס", 13 ביולי). גם ישראל מעוניינת לשמר את מרקם החיים התקין ככל הניתן. אולם, כבעבר, מימושם של הסדרים בעניין המעברים בין ישראל לפלסטינים מותנה בקיום רגיעה ביטחונית. התדרדרות המצב ברצועה, קל וחומר ביצוע פיגועים במעברים ע"י ארגוני הטרור (שלא היססו בעבר לפעול נגד אינטרסים מובהקים של האוכלוסיה הפלסטינית), עלולים לשים לאל את ההסדרים שהושגו.

פגישת מחמד דחלאן עם בכירי ה"חמא"ס" בעזה: העדר הסכמה על פיקוח משותף בעת ההתנתקות

10. ב-10 ביולי נועד מחמד דחלאן עם אסמאעיל הניה וסעיד ציאם, מבכירי ה"חמא"ס" ברצועה, ועדכן אותם על תוצאות שיחותיו עם האלוף משלב בנוגע להתנתקות ("אלחיאת אלג'ידדה", 11 ביולי).

11. בפגישה דרשו בכירי החמא"ס לכונן "ועדה לאומית" שתפקח על ההתנתקות. דחלאן הדגיש בפניהם כי ההתנתקות הינה "תוכנית לאומית" וכי "הממשלה הפלסטינית הציעה כבר לחמא"ס להשתתף בממשלת אחדות לאומית אולם זו סירבה לכך" ("אלחיאת אלג'ידדה", 11 ביולי). דומה איפא

כי עד כה לא הושגה הסכמה בין "הרשות הפלסטינית" לבין ה"חמא"ס" (וארגוני טרור נוספים) על הקמת מנגנון פיקוח משותף בעת ההתנתקות.

הערכות רשויות מקומיות ברצועה ובגדה לקראת ההתנתקות

12. ראשי רשויות מקומיות ברצועה הביעו חשש מבעיות העלולות לצוץ במהלך ההתנתקות כולל התפרעות תושבים וגרימת נזקים תדמיתיים ל"רשות הפלסטינית". על רקע זה קיימו בכירים בעיריית עזה ("אלקדס", 11 ביולי) דיון בנושא הערכות העירייה לקראת ההתנתקות. בדיון הוחלט להדק את התאום עם המשטרה הפלסטינית כדי לאבטח מתקנים ציבוריים של העירייה מפני פעולות ביזה והשחתה ולהכין אתרי פסולת זמניים.

13. מגיד אלאע'א, מושל רפיח, קרא ל"כוחות הלאומים והאסלאמיים" לפעול להגברת המודעות בקרב התושבים לתוכנית ההתנתקות. זאת על מנת להבטיח התנהגות שקטה ומסודרת במהלכה ולשפר תדמיתו של העם הפלסטיני בעיני העולם ("אלאיאס", 11 ביולי).

14. בג'נין מגבשים משרדי "הרשות הפלסטינית" "תוכנית חירום" לקראת ההתנתקות. התוכנית עוסקת בעיקר במתן מענה במקומות בהם עלולים להתפתח עימותים בין המתיישבים הישראלים לבין תושבים פלסטינים. בכפר עראבה נערך כינוס ראשון במסגרת שורה של כנסי הסברה לקראת ההינתקות. מושל שכם מתכוון לגייס פעילי מנגנוני הביטחון המתגוררים בכפרים שבצפון השומרון על מנת לשמור על הסדר ולמנוע חיכוך עם המתיישבים.

מחמד דחלאן: "הרשות" נערכה לביצוע פרויקטים גדולים לאחר יישום ההתנתקות

15. מחמד דחלאן ציין בראיון ל"אלאיאס" (12 ביולי) כי בכוונת ה"רשות" להתחיל בביצוע של כ-10 פרויקטים גדולים לאחר יישום ההתנתקות, אשר יספקו מקומות עבודה לאלפי פועלים. הוא ציין כי סוגיית הקמת הנמל הימי בעזה נפתרה וכי העניין תלוי בבחירת מיקום הנמל. בו בזמן יזמים בעזה

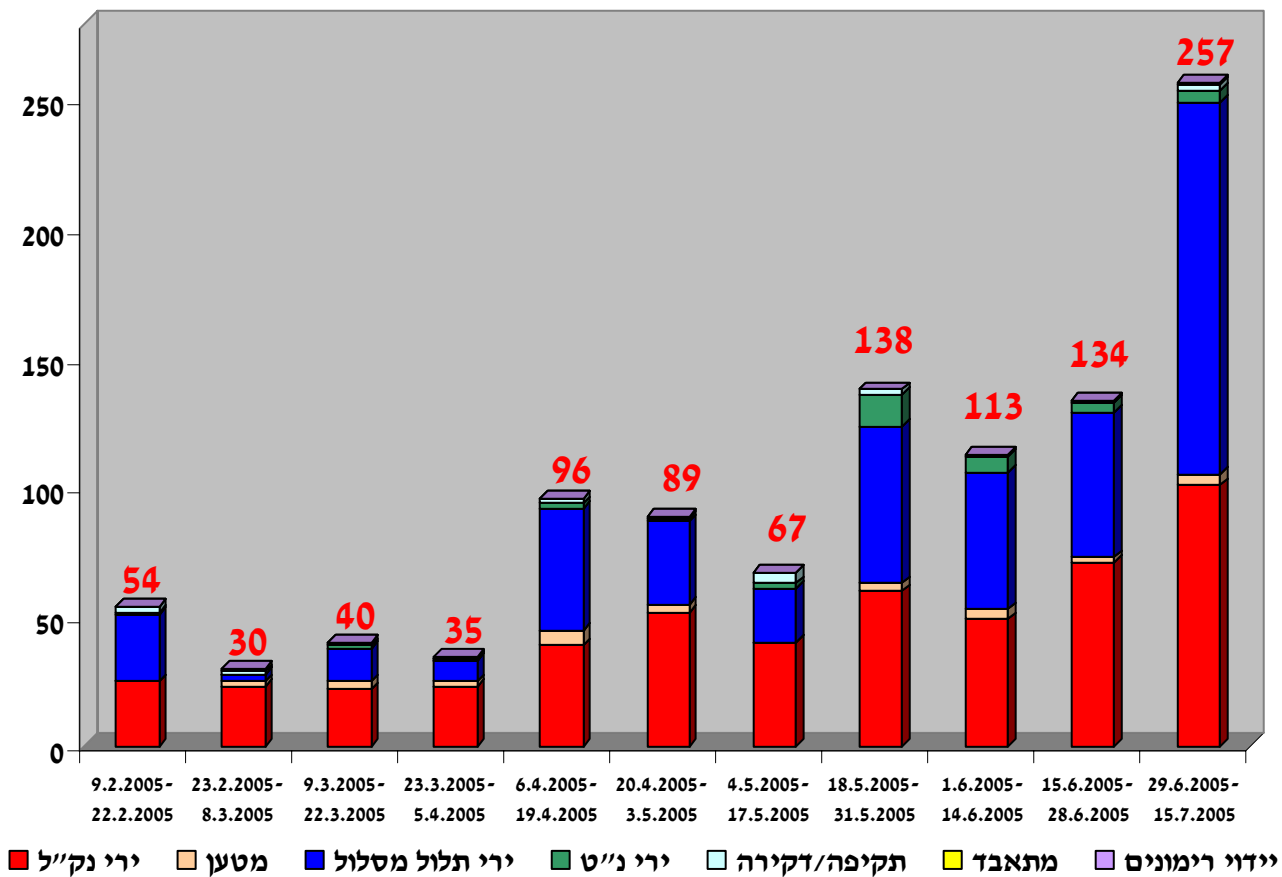
נמנעים מלהתחיל בביצוע פרויקטים חדשים בהמתנה לתוצאות ההינתקות ומחשש לאי יציבות שלטונית במהלך ההינתקות ולאחריה.

16. דחלאן ציין באותו ראיון כי "הרשות" ביקשה מישראל להרוס את כל בתי המתיישבים, למעט מבנים ציבוריים, אך עדיין לא התקבלה תשובה בנושא. הוא מסר גם כי ה"רשות" ביקשה מישראל שלא להרוס את השטחים החקלאיים ששטחם מוערך בכ-4,000 דונמים. זאת מכיוון ששטחים אלה יכולים להעסיק כ-8,000 עובדים ולספק הכנסה שנתית של כ-500 מליון שקלים.

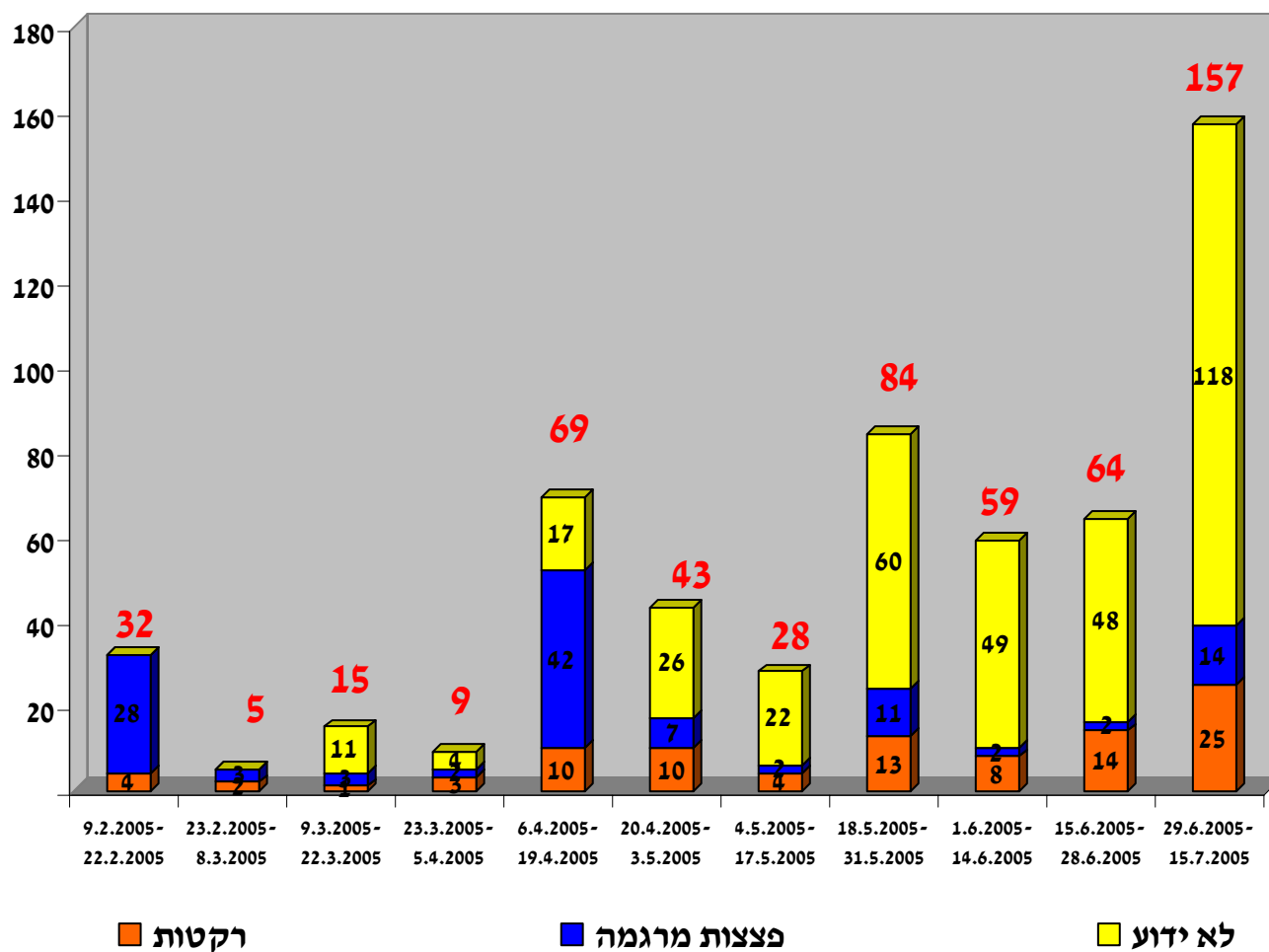
הערכות אנשי עסקים פלסטיניים לתקופה שלאחר ההתנתקות

17. אנשי עסקים פלסטיניים מאזור התעשייה ארז נערכים להמשיך ולשווק תוצרתם בישראל בתקופה שלאחר ההתנתקות. במסגרת זאת דווח על שכירת מחסנים בישראל ועל גיוס עובדים ושותפים ישראלים, אשר ישווקו את התוצרת הפלסטינית בישראל, כאשר ישראל לא תאפשר כניסת אנשי עסקים פלסטיניים לתחומה.

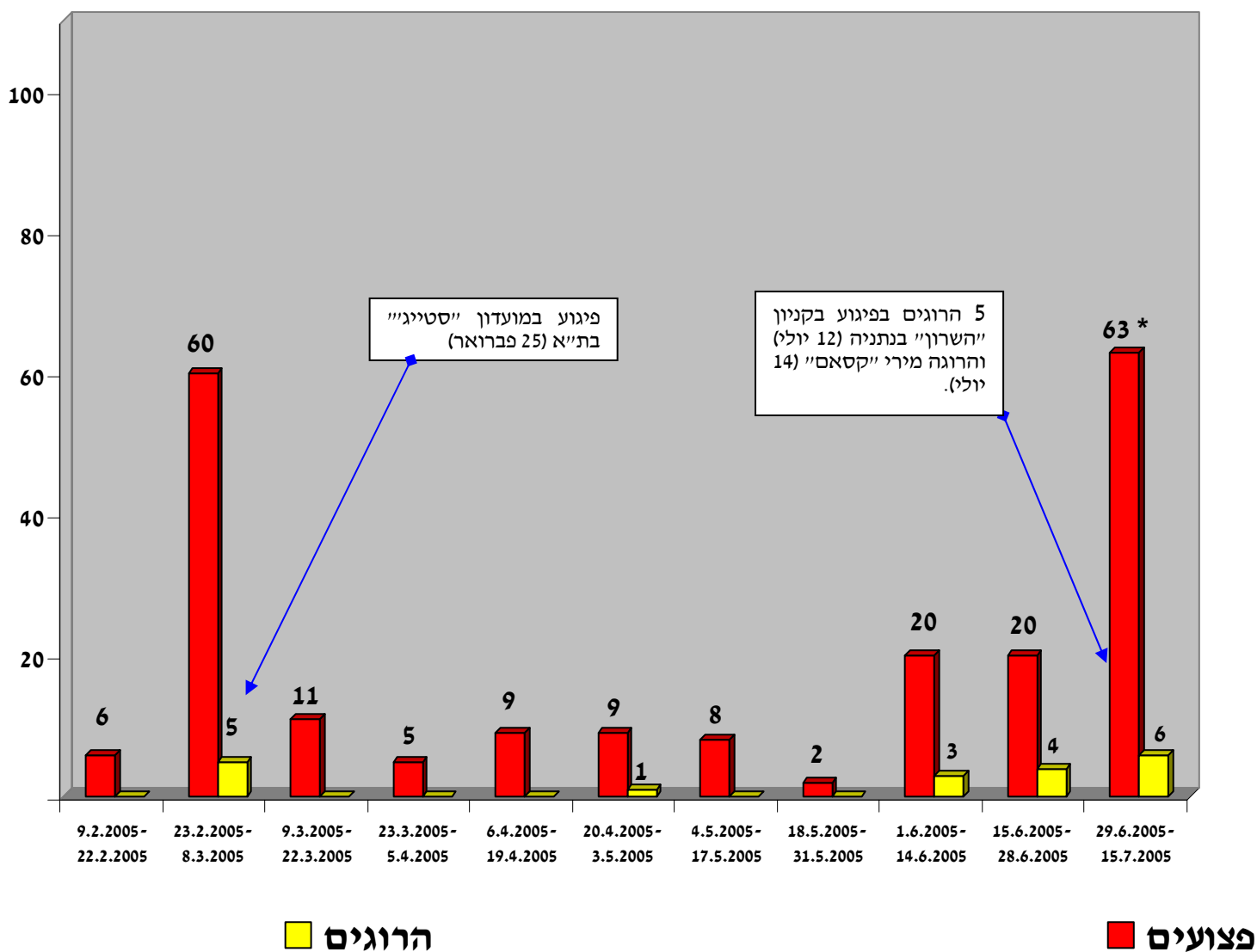
מאפייני הפיגועים מאז פסגת שרם אלשיח' (בחלוקה דו-שבועית) סוגי הפיגועים

ירי תלול מסלול (נפילות מאותרות בחלוקה דו-שבועית)

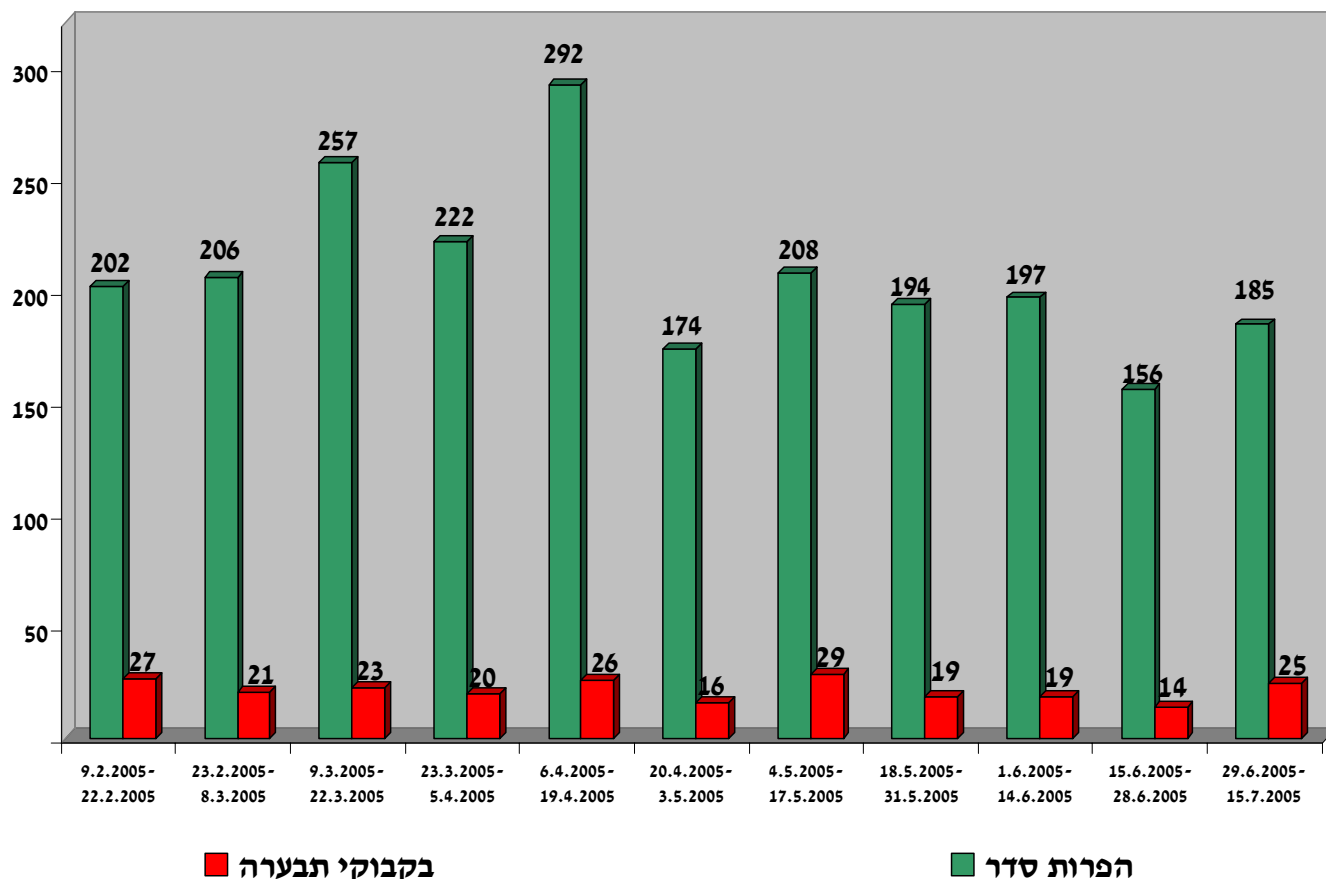

נפגעים כתוצאה מפעולות טרור (בחלוקה דו-שבועית)

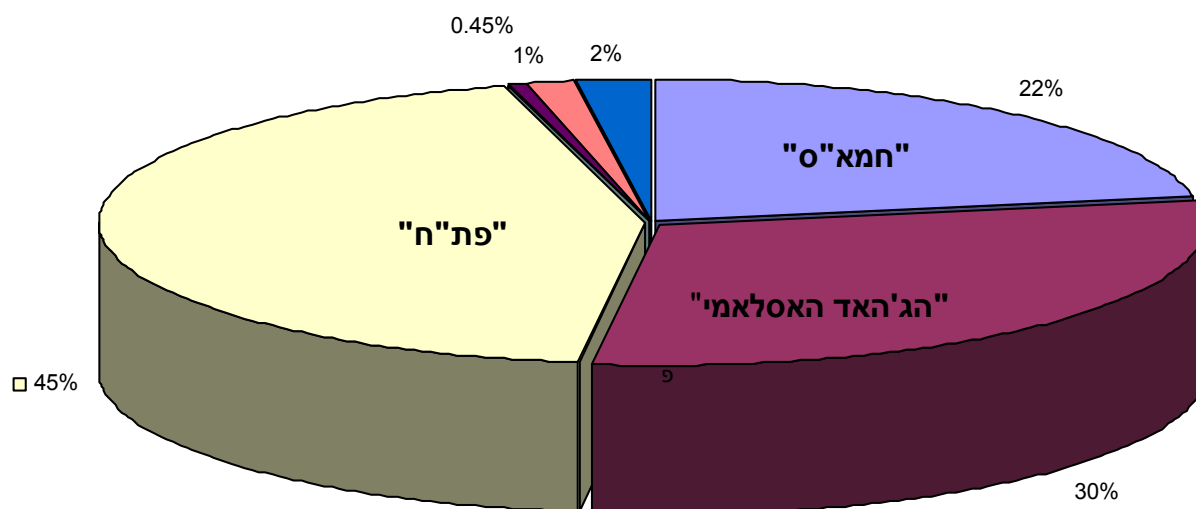

* לא כולל כמה עשרות נפגעי הלם לאחר הפיגוע בנתניה

הפרות סדר והשלכת בקבוקי תבערה (בחלוקה דו-שבועי)

**התפלגות כלל הפיגועים מועידת שרם אלשיח' בחלוקה
לארגוני הטרור
(על פי הערכה המבוססת על נטילות אחריות)**

חמא"ס/גדודי חללי אלקסאם

הג'האד האסלאמי בפלסטין/פלוגות ירושלים

פת"ח/תמים ו"גדודי חללי אלקצא"

"החזית הדמוקרטית לשחרור פלסטין"

"החזית העממית לשחרור פלסטין"

"ועדות ההתנגדות העממית"

פת"ח/אבו ריש